

Verslag van de verenigingsavond van 8 mei 2017.

In een, zoals we intussen gewend zijn, bomvolle zaal waren dit keer Jan en Margie van de Heijden op bezoek om te vertellen over hun ervaringen op het Indonesische eiland Borneo en in het bijzonder het noordelijke deel Sabah. En bij een lezing bij de Siervis gaat het natuurlijk over natuur.

Bij natuur op Borneo kan je het beste een vergelijking maken met ons eigen Nederland. Vroeger was dit ook één groot oerbos. Nu is het een vlakte van biljartlakens (door sommigen wanhopig 'weiland' genoemd) met daartussen wat natuurgebiedjes met een hek eromheen. Datzelfde is op Borneo gebeurd. 80% van de natuur is verwoest, niet door weiland maar door palmolieplantages en daartussen bevinden een aantal vlekken die we dan natuur mogen noemen. Er zijn wel wat verschillen. Gelukkig heeft men besloten dat het oerwoud tot 2 kilometer van de oever van rivieren behouden moeten blijven om de erosie niet te groot te maken. Daarnaast handhaven zich met moeite in deze restanten nog wat olifanten (de zeldzame mini-Borneo olifant) en natuurlijk onze verwant de Orang-Oetan. Of dat zo blijft is de vraag. Corruptie is in Indonesië uitgevonden en dat blijkt in de praktijk maar al te vaak toegepast te worden.

Is het dan één en al treurnis? Zeker niet. Er is in de natuurgebieden nog heel veel te zien. En als je het niet in de natuur kunt zien, kan je het zeker op de markten vinden. Werkelijk alles wat leeft of geleefd heeft wordt op Borneo gegeten. Ga daar dus eerst eens even langs.

In de natuur is van alle diergroepen wel wat te vinden. Natuurlijk vis. Wat opvalt was dat er daar veel wateren zijn met een extreem lage pH, GH en KH. We praten over pH= 6 en GH en KH van 0,5. Temperatuur vaak 24 C. Vaak is dit water beste troebel. In deze wateren vinden we Betta soorten en Rasbora's. We kunnen dit water niet nabootsen in het aquarium (hoewel Jan wel meldde dat er Nederlandse aquarianen zijn die dit met succes doen) maar het is toch wel om over na te denken als we deze vissen gaan houden. Ander water wordt gevormd door de kleine bergbeekjes die helder zijn. Hierin vinden we de zandmeervalletjes en ook de algeneter Gastromyzon. Daarnaast natuurlijk vissen die we echt niet in het aquarium moeten houden zoals Mastocembelus (de stekelaal) die ook nog een meester ontsnapper is.

Wat kwamen ze verder nog tegen?

- Insecten. Cicades die continu een herrie maken in het woud
- Duizendpoten: plat, poten uitstaand. Giftig en niet aankomen dus
- Miljoenpoten: rond, poten onderstaand en niet giftig.
- Heel veel kikkers
- Reptielen. Slangen, draco's (vliegende hagedissen) en de zee krokodil (ook 200 km landinwaarts)
- Heel veel vogels. Karakteristiek zijn de neushoornvogels die eten van de palmnoten in de plantages maar toch zeldzaam worden omdat ze hoge oude bomen nodig hebben voor hun nest, en die bomen zijn meestal gekapt. Daarnaast veel soorten ijsvogels.
- Zoogdieren

- Apen. Natuurlijk Orang Oetan maar vaker langoesten, makaken en soms de zeldzame neusaap
- Roefdieren: Civetkatten (de panter zou er ook nog voorkomen).

Apart het vermelden waard waren hun bezoeken aan een Eiland bij de oostkust. Dat eiland is vrij recent ontstaan door vulkanisme en het is opvallend te zien hoe snel het leven daar ontstaat en zich ontwikkelt. Er zijn al veel kikkers maar ook apen waaronder Gibbons.

Het was een interessante avond. Laten we hopen dat men in Indonesië nog iets van deze prachtige dingen kan behouden.